

Kategorie: Výrok Velkého bratra

Vítěz: profesor JAROSLAV FLEGR za výrok:

"Myslím, že za situací, jako je ta dnešní, je nutné navíc na přechodnou dobu omezit i ochranu soukromí. Konkrétně, státním orgánům by mělo být povoleno využívat neanonymizovanou informaci o poloze jednotlivých osob z mobilních telefonů i bankovních transakcí. Právě takový zásah do soukromí totiž umožnil rozvinutým asijským státům neuvěřitelně zefektivnit vyhledávání nově nakažených a porazit tak epidemii covidu"

Ačkoli je třeba ocenit vklad Jaroslava Flegra do veřejné debaty a jeho osvětu k otázkám dopadů a řešení pandemie, tak na výše uvedený výrok zveřejněný 18. října na Facebooku a následně publikovaný v řadě médií je na místě reagovat udělením této anticeny. Ta přitom nesměruje jen na profesora Flegra, ale zároveň na všechny, kteří přicházejí s obdobnými návrhy na řešení naší současné situace. Z kontextu výroku je zřejmé, že profesor Flegr si je vědom citlivosti dat, když dodává, že příslušná legislativa by musela bránit využití dat k jiným účelům než pro boj s pandemií a měla by obsahovat i přísné sankce za jejich zneužití. To ovšem nic nemění na tom, že plošné využívání těchto dat bez souhlasu těch, jichž se týkají, by vedlo k vážnému narušení soukromí a to velmi pravděpodobně bez zásadního pozitivního efektu na průběh pandemie. Zároveň by otevíralo cestu k dalším zásahům do soukromí i v době po odeznění pandemie.

Flegrův nápad naráží hned na několik problémů. Jedním je samozřejmě otázka souladu takového sledování se ústavou garantovaným právem na soukromí. Zde by bylo třeba posuzovat na jedné straně masivní zásah a sběr velmi citlivých dat a na druhé přínos takového sledování pro ochranu dalších chráněných práv, jako je právo na život či zdraví. A zde je třeba poukázat na limity dané technologií. Například lokalizační data z mobilních telefonů uchovávaná operátory jsou jen těžko využitelná k vyhledávání osob, které se mohly nakazit. K jedné buňce se mohou hlásit telefony vzdálené stovky metrů, mimo města pak i kilometry. O riziku nákazy, na rozdíl například od dat o kontaktech mobilních telefonů přes bluetooth využívaných aplikací eRouška, nám to mnoho neřekne. Navíc lze takové sledování jednoduše obcházet - nechám mobil doma, nebo si ho vypnu a nebudu platit kartou. Představa, že takový systém může fungovat proti vůli a přes odpor těch, které má sledovat, je tedy lichá. Ostatně dobrým příkladem je třeba Izrael, kde od počátku pandemie fungovalo velmi invazivní sledování občanů přes mobilní telefony, ale ke zlepšení epidemické situace to až do masivního očkování nevedlo. Mimochodem izraelský nejvyšší soud celý sledovací program na konci února zrušil.

Asijské státy jako Singapur, Tchaj-wan či Čína, v nichž se chce Flegr zřejmě inspirovat, mají zcela jinou kulturu, pokud jde o respekt k soukromí jedince i citlivost občanů k tomu, když o soukromí přichází. Jejich postupy jsou tak nepřenositelné. Jedno ale máme společné. V Asii i v Evropě obvykle sledovací nástroje zavedené k řešení jednoho problému brzy nalézají využití i jinde. Nástrojů sledování občanů se bezpečnostní složky států obvykle nevzdávají. Příkladem z Asie nám může být Singapur, kde data původně shromažďovaná pro boj s epidemií jsou zcela v rozporu s původními sliby již využívána při kriminálních vyšetřováních. Západní svět má zase zkušenost s velkou resistencí různých opatření zaváděných po 11. září. Nepodezíráme profesora Flegra, že by si přál, aby pandemie posloužila k tomu, aby jím navrhované nástroje dostal stát do rukou dlouhodobě. Bohužel představa, že se tak nestane, je naivní.

V neposlední řadě je dobré upozornit i na dvojsečnost sledovacích technologií i ve vztahu k samotné pandemii. Na jedné straně lze možná s využitím masivního sledování občanů lépe proti epidemii bojovat. Je ale dobré si uvědomit, že obdobné nástroje využívala Čína při potírání kritiků a utajování informací o šíření neznámého viru na samém počátku epidemie, kdy šlo třeba vše ještě zastavit.

Zdroj:

<https://echo24.cz/a/SqrCd/jako-v-asii-biolog-flegr-zada-sledovani-lidi-i-jejich-plateb>

<https://www.npr.org/sections/coronavirus-live-updates/2021/03/01/972560038/israels-supreme-court-ends-spy-agency-cellphone-tracking-of-covid-19-infections?t=1614802889928>